

**Etnologia, etnografia,
kultura ludowa, folklor...
Jestem stąd. Czyli skąd?**

Wyjaśnienie dla nauczyciela:

Rytm życia na dawnej wsi wyznaczany był poprzez zmieniające się pory roku, roczny cykl wegetacji roślin oraz zjawiska przyrodnicze. Ludność żyła w bezpośrednim kontakcie z naturą. Las, pole czy łąka dostarczały mieszkańcom wsi zarówno pożywienie jak i podstawowy budulec czyli drewno.

Najbardziej powszechnym zajęciem było rolnictwo, hodowla bydła ale również zbieractwo, rybołówstwo i łowiectwo.

Wyraźny był podział obowiązków na męskie i kobiece. Domeną kobiet były zajęcia związane z domem i obejściem. Przygotowywanie posiłków, opieka nad dziećmi, utrzymanie porządku., szycie, pranie, opieka nad żywym inwentarzem, darcie pierza, haftowanie, przędzenie, zbieranie ziół, przynoszenie wody, zbieranie zboża, wykopki oraz wiele innych. Od dawna nasi przodkowie postępowali tak żeby żyć zgodnie z naturą. Obserwując ją, uczyli się jak czytać z ruchu Słońca i księżyca, jak odmierzać czas i pory roku. Przez całe stulecia ludzie podążali za tym cyklicznymi zmianami, dopasowując do nich swój styl życia. Wierzyli oni również, że natura tak jak człowiek wszystko widzi i czuje, okazywali jej swą przyjaźń poprzez różne zwyczaje i obrzędy. Nauka, która zajmuje się ich badaniem to etnografia. Co to takiego obrzędy? To prawdziwe przedstawienia odgrywane przez ludzi podczas świąt i zabaw. Większość przetrwała do dziś i pewnie są nam znane – Wigilia, śmigus dyngus. Obrzędy są niezwykle ciekawe, pełne znaków, tajemnic, rekwizytów, tańców i strojów.

Słowniczek małego etnologa:

Etnografia - dyscyplina naukowa zajmująca się opisem i analizą kultur ludowych różnych grup etnicznych.

Folklor - to ludowa twórczość artystyczna obejmująca: legendy, baśnie, podania, ballady, zagadki, bajki, przysłowia, muzykę (piosenki, tańce), sztukę, zdobnictwo.

Region - to obszar ukształtowany w wyniku wielu wydarzeń historycznych, wyróżniający się określonymi cechami, np. geograficznymi, gospodarczymi. Mieszkańcy regionu mają poczucie własnej odrębności, ale nie uważają się za odrębny naród.

Pytania do rozmowy z uczniem po wykonaniu ćwiczenia:

- Jakie święta i związane z nimi tradycje są obchodzone u Ciebie w domu?
- W jaki sposób zmienia się przyroda w trakcie roku?
- Czy wiesz w jakim regionie mieszkasz?

Propozycja wykonania aktywności:

Wykonajcie mapę regionów Polski i poznajcie najbardziej charakterystyczne cechy każdego z tych regionów.

Materiał dla ucznia:

Dopasuj do etnograficznych regionów Polskich nazwy województw i zaznacz ich wyraźne granice. Na jaki obszarze znajduje się twoja szkoła?

